

TERUGKOPPELING LANDSCHAPPELIJKE INPASSING ZONNEWEIDE LARENDEEL

Beste deelnemer aan de klankbordsessie over de landschappelijke inpassing,

Donderdag 16 december hielden we met elkaar een sessie over het landschappelijk ontwerp van Zonneweide Larendeel. Het verslag daarvan met uw input, hebben we op 18 december met u gedeeld. We beloofden u toen om half januari met een definitief ontwerp te komen. Dit heeft wat langer geduurd, omdat we een gedetailleerd reflectie-onderzoek hebben laten uitvoeren, de natuureffecten van het ontwerp goed in kaart wilden brengen en diverse gesprekken hebben gevoerd. We zijn aan de slag gegaan met alle input en nu komen we met het definitieve ontwerp.

Het definitieve ontwerp is niet alleen gebaseerd op uw input. We hebben ook met een aantal andere stakeholders gesproken, zoals (natuur)organisaties, het Waterschap, IVN en de nabijgelegen camping in het gebied. Daarnaast is Vitaal Druten nog bij een aantal omwonenden langs geweest om vanaf die punten de landschappelijke inpassing te bekijken.

In dit verslag vindt u de input die u gaf tijdens de klankbordsessie. Daaronder is beschreven wat wij met uw input hebben gedaan. Het definitieve ontwerp, uitgewerkt in een rapport, vindt u als aparte bijlage bij deze mail

Ook beloofden wij een reflectiestudie uit te voeren, omdat er zorgen waren over de reflectiehinder. De conclusie van die studie vindt u in de bijlage van deze terugkoppeling.

Nogmaals hartelijk dank voor uw bijdrage aan deze sessie. Zijn er nog vragen? Dan horen we dat natuurlijk graag.

Met vriendelijke groet,

Geert van Bergen (Vitaal Druten) en Annet Boessenkool (Green Trust)

INPUT EN REACTIE N.A.V. PRESENTATIE

1. Deelnemer 1:

- Ziet er op zich mooi uit, wij hebben zorgen hoe het natuurbeheerplan eruit gaat zien, is dat al duidelijk? Ook met budget. IVN wil graag betrokken zijn bij het natuurbeheerplan.
- **Reactie Tijmen:** nee, maar dat is wel een integraal onderdeel van het ontwerp. We presenteren een plan met hoe we het gaan aanleggen en hoe we het gaan onderhouden.

Gesprekken tussen IVN en initiatiefnemers over natuurbeheerplan zijn inmiddels opgestart.

- Biodiversiteit staat voorop, hoe zit het met begrazing door schapen?
- **Reactie Tijmen:** dat bespreken we nog, waarschijnlijk niet op het hele gebied.
- Gaat het waterschap mee met de aanpassing van de oevers?
- **Reactie Tijmen:** we zijn met hen in contact om de plannen af te stemmen.
- Is er rekening gehouden met windturbines?
- **Reactie Tijmen:** is nu geen politiek draagvlak voor.

Wat hebben we met uw input gedaan:

In de toelichting van het natuur-inclusief ontwerp is een hoofdstuk over de beheervisie opgenomen. We hebben ook een inschatting laten opstellen van de activiteiten voor het beheer. Er wordt hiervoor een budget gereserveerd. Voorafgaand aan de aanleg van de landschappelijke inpassing zullen we met lokale partijen en de grondgebruiker afspraken maken over het uit te voeren onderhoud.

Er zijn nu geen schapen voorzien bij het zonnepark. Wel zal het gebruik voor klein vee mogelijk blijven rondom het zonnepark, dit in overleg met de grondgebruiker en onderhoudsactiviteiten.

Uit een gesprek met het waterschap bleek dat het waterschap voorstander is van natuurvriendelijke oevers, maar dat bij de Broekse Leigraaf hier uitgebreide eisen aan worden gesteld, omdat dit een 'A-watgang' is. Dit betekent dat er naast het flauwe talud (benodigd voor de natuurvriendelijke oever) veel extra ruimte nodig is. Binnen die ruimte is geen andere landschappelijke inpassing mogelijk. We hebben ervoor gekozen op de natuurvriendelijke oevers bij het water in het plangebied aan te leggen, zodat er langs de Broekse Leigraaf voldoende ruimte blijft om een rij Knotwilgen te planten (zie toelichting hieronder).

2. Deelnemer 2:

- Benoemt een aantal punten uit de routekaart energieneutraal 2040: reflectie dient te worden voorkomen en zonneveld dient afgeschermd te worden van het zicht op een manier dat bij het landschap hoort.
- ROM3D heeft aangegeven dat er reflectiehinder kan zijn in eerder onderzoek.

- Wij wonen aan de Kloosterweg en dat ligt hoger dan de weide zelf, de 1.20m haag is niet voldoende. Grondwal aangekleed met struikgewas of een struweel van 3,5 hoog en 3 meter breed, zou een betere optie zijn.
- Aantrekken van marterachtigen bij de poelen, wordt mogelijk niet gewaardeerd door kleinvee.

Wat hebben we met uw input gedaan:

ROM3D heeft inmiddels een reflectiehinder-onderzoek uitgevoerd voor Zonneweide Larendeel. De verwachte reflectiehinder is voor 6 locatiepunten onderzocht. In de bijlage is de conclusie van het onderzoek opgenomen. De verwachte reflectiehinder op deze 6 locatiepunten varieert van 0 tot 10 uur verwachte hinder per jaar. Om zowel zicht als reflectiehinder te minimaliseren, hebben we in het aangepaste ontwerp een rij Knotwilgen opgenomen ten noorden van de Broekse Leigraaf ter hoogte van Kloosterweg 3 tot en met 23. De Knotwilgen zullen ongeveer om de 3 meter worden geplaatst en om en om worden geknot zodat er altijd sprake is van afname van het zicht vanaf de Kloosterweg.

Door meer leefgebied voor marterachtigen bij het zonnepark te creëren zal er naar verwachting eerder minder dan meer overlast zijn bij woningen. Op korte termijn is geen klein vee gepland in dit gebied, maar het is niet uitgesloten.

3. Deelnemer 3:

- Onttrekken van zicht door doortrekken van bos. Behoud van uilen, hazen en herten, wordt dat gerespecteerd? Daar genieten we nu van.
- Niet richten op marterachtigen, dat zorgt voor overlast voor omwonenden en dat creëert geen draagvlak.
- Meer bebossing doortrekken
- Geen takkenrillen, zorgt voor ongedierte,
- Wel strakke oevers en onderhoudsvriendelijk.

Wat hebben we met uw input gedaan:

Om de zonneweide aan het zicht te onttrekken, is gekozen voor een rij Knotwilgen ten noorden van de Broekse Leigraaf ter hoogte van Kloosterweg 3 tot en met 23. Doordat deze rij Knotwilgen zowel aan de west- als oostkant aansluit op bestaande bosschages, bieden deze ook extra leefruimte voor vogels en andere dieren. Doordat de natuurvriendelijke oevers nu worden aangelegd bij het water dat in het plangebied loopt, kunnen de strakke oevers van de Broekse Leigraaf behouden blijven en is bij deze oevers geen aanvullend onderhoud nodig. Er worden bij de oevers alleen knotwilgen geplaatst en geen takkenrillen.

Door meer leefgebied voor marterachtigen bij het zonnepark te creëren, zullen omwonenden minder last hebben van de marterachtigen.

Voorbeeld rij knotwilgen

4. Deelnemer 4:

- Wij hebben het meeste uitzicht op het project, die hagen van 1.20 zijn te laag.
- Zicht zoveel mogelijk wegnemen.
- Hoe zit het met het net nu Druten allerlei zonneweides wil aanleggen?
- **Reactie Tijmen:** Liander is daarmee bezig en breidt het onderstation uit voordat de gemeente Druten meer velden kan aanleggen.

Wat hebben we met uw input gedaan:

De hagen direct langs de zuidkant van het zonnepark kunnen niet verhoogd worden in verband met de benodigde instraling van zonne-energie (en het feit dat schaduw geminimaliseerd moet worden). Daarom hebben we ervoor gekozen om de zonneweide aan het zicht te onttrekken door een rij Knotwilgen te plaatsen ten noorden van de Broekse Leigraaf ter hoogte van Kloosterweg 3 tot en met 23.

5. Deelnemer 5:

- Is Marc wel grondeigenaar?
Reactie Tijmen: Marc is voor een deel grondeigenaar, voor een ander deel erfpachthouder van grondeigenaar a.s.r.
- Hoe zit het met windturbines op deze locatie? Er is ruimte overgehouden en de provincie kan de gemeenteraad overrulen.
- Welke functionele eisen zijn voorafgaand aan het voorstel gebruikt? Cultuurhistorische waarden, ecologie, en recreatie zijn duidelijk, maar de functionele eisen zijn onvoldoende over het voetlicht gebracht.
- Kijk ook vanuit het perspectief vanuit de bewoners.
- Het zou ons helpen om een geluidswal aan de noordkant van de Maas- en Waalweg aan te leggen als natuurlijke geluidswal tegen de weg.

Inmiddels is deze vraag door de initiatiefnemers bij de gemeente Druten neergelegd.

- Als de helft van de gemeente zonnepanelen op daken legt, is het net overbelast.
- Hopelijk doen jullie wel daadwerkelijk iets met de input die wij geven.
- **Reactie Tijmen:** het is aan ons te bewijzen dat we zeker iets doen met de input, en geen windowdressing. We kunnen de wens om de geluidswal aan te brengen doorgeven aan degene die er mogelijk over gaat, het zijn niet onze gronden dus we kunnen niets beloven. We werken nu aan de landschappelijke inpassing op hoofdlijnen, het is expliciet niet de bedoeling om het alleen ecologisch te doen, de beleving van de mensen die erom heen wonen staat voorop. Project is immers mede van de inwoners van de gemeente, namelijk van Vitaal Druten, die willen ook een goede beleving voor de inwoners.

Wat hebben we met uw input gedaan:

De initiatiefnemers hebben de wens voor een geluidswal aan de noordkant van de N322 gedeeld met zowel de gemeente als de provincie. Ook zullen de initiatiefnemers in een formeel schrijven de aandachtspunten uit het gebied onder de aandacht brengen bij gemeente, raadsleden en wethouder. Uit de diverse gesprekken over het zonnepark zijn meerdere suggesties voor gebiedsverbetering naar voren gekomen.

We hebben het plan aangepast om het zicht vanuit Afferden, omwonenden aan de noordkant van het zonnepark en de autoweg N322 toch te kunnen verminderen. De hagen aan de noordkant worden verhoogd tot 2m-2.5m zodat deze het zicht op het zonnepark wegnemen.

De gemeente gaf aan dat het idee van een geluidswal aan de andere kant van de weg weinig kans van slagen heeft door de aanwezige elektriciteitskabels en de eventuele verbreding van de Maas en Waalweg.

Voorbeeld gemengde haag

6. Deelnemer 6:

- Ik maak me zorgen over het verloren gaan van landbouwgrond, Marc wil graag boeren dus die zal dat dan op andere plekken moeten halen.
- Ik zal zelf minder last hebben van het uitzicht, maar de Kloosterweg meer last.
- De gemeente moet zelf onderzoeken hoeveel panelen we op daken kwijt kunnen zodat we dat mogelijk eerder kunnen doen in plaats van zonneweides.

Wat hebben we met uw input gedaan:

Door de natuurvriendelijke oevers niet bij de Broekse Leigraaf maar bij het zonnepark aan te leggen, blijft er direct ten zuiden van het zonnepark meer agrarisch gebied over voor het uitoefenen van het agrarisch bedrijf.

7. Deelnemer 7:

- Zit ook bij het IVN, onderzoeken of we richting de camping een wandelpad kunnen aanleggen
- Zorgen voor een goed beheerplan.
- Aansluiten bij wandelnetwerk.

Wat hebben we met uw input gedaan:

De rij Knotwilgen zal het zicht op het zonnepark, vanaf het wandelpad direct ten zuiden van de Broekse Leigraaf, verminderen. Naar verwachting zullen ook wandelaars geïnteresseerd zijn in het zonnepark en het natuurinclusiefontwerp. Er wordt een informatiebord geplaatst in de zuidoostelijke hoek van het plangebied.

De initiatiefnemers zullen met de gemeente, het Gelders Landschap & Kasteelen en de grondeigenaren bespreken of er vanuit de camping ook een aansluiting mogelijk is op wandel- en fietsroutes.

8. Deelnemer 8 (Vitaal Druten):

- We moeten een goede oplossing vinden om het zicht te onttrekken rondom het zonnepark.
- De wens over de geluidswal neerleggen bij de provincie.

Wat hebben we met uw input gedaan:

Door de rij Knotwilgen langs de Broekse Leigraaf en de verhoogde haag aan de noordkant wordt het zicht op het zonnepark aanzienlijk verminderd. Aanvullende suggesties en wensen buiten het plangebied van het zonnepark, zullen de initiatiefnemers zoveel mogelijk neerleggen bij de juiste partijen (overheden).

BIJLAGEN:

1. Kaart uit natuur-inclusief landschappelijk ontwerp (rapport aanwezig als bijlage in de mail)
2. Resultaten onderzoek reflectiehinder

BIJLAGE DEFINITIEF ONTWERP ZONNEWEIDE LARENDEEL

BIJLAGE RESULTATEN REFLECTIESTUDIE UITGEVOERD DOOR ROM3D

Op de drie meest westelijk gelegen observatiepunten wordt hinderlijke reflectie ondervonden bij de keuze voor glad glas met anti-reflectiecoating. Deze reflectie is, afhankelijk van de locatie van april/mei tot juli/augustus zichtbaar rond 7 uur 's ochtends (zomertijd). De hoogte (verdieping) waar de omwonenden zich op die momenten bevinden maakt vrij weinig uit. Uit de berekeningen blijkt dat de hinder 8.6, 2.1 en 10.2 uur per jaar is voor respectievelijk de woningen aan de Kloosterweg 3 en 5, de Kloosterweg 13 en het kruispunt Molenweg / Kloosterweg, zie ook Tabel 5.1. De daadwerkelijke hinder zal minder zijn dan berekend en geschets in de figuren in deze rapportage. Dit komt door atmosferische verstrooiing/bewolking en een deel van de reflectie wordt geblokkeerd door de gebouwen op het erf centraal ten zuiden van de zonneweide en het bos ten westen van de zonneweide.

Of de hinderlijke reflectie ook daadwerkelijk tot last is voor de omwonenden is sterk afhankelijk van de afmetingen van de bomen en hagen uit het inpassingsplan, net als eventuele raam- en/of tuindecoratie bij de omwonenden. Ook bijvoorbeeld (sluier) bewolking of ochtendnevel kunnen de hinder beperken tot niet hinderlijke reflectie of zorgen ervoor dat er helemaal geen reflectie is waar te nemen.

Observatie punt	Niet hinderlijke reflectie	Hinderlijke reflectie
1: Tussen Kloosterweg 3 en 5	0.0	8.6
2: Kloosterweg 13	0.0	2.1
3: Kloosterweg 23	0.0	0.0
4: Tussen Kloosterweg 29 en 31	0.0	0.0
5: Kruising Molenweg / Kloosterweg	0.0	10.2
6: Op de 5 sprong: Kloosterweg / Meleveld / Langesteeg	0.0	0.0

